

DE RIOOLKRANT

DRIEMAANDELIJKS INFORMATIEBLAD VAN DE
NATIONALE KOMMISSIE TER BESCHERMING VAN DE SPELEOLOGISCHE PLAATSEN V.Z.W.

Verantwoordelijk uitgever : Claude De Broyer, Ruststraat, 72 - 1180 Brussel.

BESCHERMING VAN GROTTEN

1975 is op internationaal vlak uitgeroepen als het jaar ter bescherming van de ondergrond : de GROTTEN DE ROSEE, één van de mooiste van België, is tot verdwijnen gedoemd door de uitbating van de carrières Carmeuse aldaar.

De nabijgelegen TROU MARTEL is reeds opgeslorpt.

De TROU DES NUTONS, te Bois de Villers is afgesloten en doet dienst als reservebekken voor de waterreservoirs van de C.I.B.E. De GROTTEN DE HOTTON wordt zaal na zaal weggeknaagd door de carrières Calozet.

De reeds hoger vermelde Fa.Carmeuse probeert de geklasseerde prehistorische grotten van FONDS DE FORET te laten deklasseren om er een weg en installaties aan te brengen.

Het voorontwerp van het gewestplan voorziet in de Fond d'Hestray de aanleg van een nieuwe baan Lustin-Courrières, juist boven de TROU D'HAQUIN.

Een afrit van de E9 van Tilff naar Beaufays zal de vallei van de Chavresse volgen, wat onvermijdelijk de vernieling zal meebrengen van de GROTTEN VERONIKA, TROU DES MANANTS en de ABIME DE LA CHAVRESSE.

In de GROTTEN ST. ANNE te Tilff ontdekte men in 1966 een prachtig gekonkretioneerd gedeelte met gours en ragfijne stalagtiën. Vandaag blijft er van dit alles niets meer over.

In 1969 werkten de Technische Diensten van de Provincie Namen een rioleringsplan uit voor Mont-Godinne. Sindsdien monden de riolen van het dorp uit in de TROU DE L'EGLISE ! Voor het lager gelegen gedeelte van het dorp gebruikte men de ... TROU DE LA FERME ! Een jaar later werd opnieuw een deel gedraineerd... de riolen ervan monden uit in de TROU DURY !

Aangemoedigd door dit "goede voorbeeld" van de Openbare Diensten doen particulieren ook nog hun duit in 't zakje. Zo komt een petroleumverdelers uit Mont regelmatig zijn mazouttanks lozen in de TROU DE L'EGLISE. Hetzelfde gebeurt in een chantoir in de buurt van de Roche-aux-Faucons (Prov. Luik) en bevult de GROTTEN MONCEAU, die in verbinding staat met deze chantoir. De CHANTOIR DE PIROMBOEUF te Harzé, de TROU BOUCHAUX en TROU GENARD te Floreffe, de TROU MARIE-LOUISE te Landelies, de CHANTOIR DE MORVILLE te Xhoris, de DOLINE CHARLES te Rochefort, de CHANTOIR DE BENDE ... worden stuk voor stuk, ongestraft, als vuilnisbelt gebruikt !

De carrières Lhoist te Jemelle, gebruiken de grotten van GERNY als lozingsplaats voor hun afvalwater. Zo wordt het ondergronds verloop van de Lhomme al gepollueerd alvorens men de kans heeft gekregen hem te ontdekken.

"1975, het internationaal jaar ter bescherming van de ondergrond" is in België, zoals je het kunt merken, onder een gunstig gesternte van start gegaan !

EEN NATIONALE AKTIE

Omdat ze deze toestand niet langer namen, hebben de verantwoordelijken van speleo-federaties en -verenigingen de hoofden bij elkaar gestoken en de "Nationale Commissie ter Bescherming van Speleologische Oorden" v.z.w. opgericht, die zich weldra aansluit bij de "Bond Beter Leefmilieu"

Wat is nu de specifieke rol van deze commissie, welke zijn haar middelen en haar doelstellingen ?

Deze Nationale Commissie heeft als eerste doel, leven in te blazen in de "Nationale campagne ter bescherming van speleologische plaatsen"

Het objectief van deze campagne is de bescherming van de speleologische plaatsen, zowel van buiten (dolines, chantoirs, resurgenties) als van binnen (de grot zelf, de ondergrondse rivier) tegen iedere vorm van vervuiling, vandalisme en vernietiging - zowel op plaatsen van speleologisch als van wetenschappelijk belang (afzettingen, biotoop, archeologisch of paleontologische vindplaatsen) - Zij wil ook de grottenfauna beschermen en de ontginning tegengaan van kalksteenmassieven die interessante grotten bevatten.

Naast deze "natuurbeschermende" doelstellingen, heeft de commissie er ook nog een andere, die rechtstreeks in verband staat met de speleologische passie van haar leden: nl. de acties tegen de "wederrechtelijke" grotssluitingen, t.t.z. sluitingen van grotten zonder geldige redenen en tegen de belangen in van de speleologie. De N.C.B.S.O. wil een animator zijn, d.w.z. plaatselijke grotbeschermingsacties uitlokken, stimuleren of dienen als katalysator. De commissie zou o.a. graag de informatie centraliseren en "nationale"acties coördineren om alzo, dank zij een "gemeenschap-

Als je deze "Rioolkrant" leest, wil dat zeggen dat je geïnteresseerd bent voor speleo, en de speleo voor jou.

Als men in de Belgische grotten zo doorgaat met vervuilen, vernietigen en sluiten, als het aantal grotbezoekers zo blijft toenemen zal er niet lang meer aan speleo gedaan worden in België. Wij moeten réageren.

Dit is de bestaansreden van een Commissie als de NCBSO. En het is deze werkgroep, opgericht door de Belgische Speleofederaties en groeperingen die hier haar eerste "informatieblad" boven de doopvont houdt.

Er is nog heelwat te doen voor de bescherming van ons ondergronds patrimonium tegen vervuiling of vernieling. Juist daarom hebben wij een "Nationale campagne" gelanceerd en ons programma kan je hieronder lezen.

Deze campagne gaat ook jou aan ! Wie je ook bent als speleo, van welke club je komt, bij welke federatie je aangesloten bent, op welk niveau je staat, iets ondernemen om het ondergronds milieu te beschermen, daartoe zijn wij allen, als speleo's, verantwoordelijk.

De NCBSO is er om jullie initiatieven te steunen, om jullie adviezen en inlichtingen in te winnen en om al deze acties op nationaal vlak te coördineren.

Om efficiënt te zijn zou onze "Nationale campagne" door iedereen moeten nagevolgd worden, want het heeft geen zin dat de meerderheid beschermend optreedt terwijl een minderheid ongestraft blijft vervuilen of vernietigen.

Maar men moet weten hoe op te treden ! Met goede wil alleen bereikt men niets. Dit informatieblad wil tips geven en wij weten dat je vindingrijk genoeg bent om nog andere middelen te vinden.

Er zijn inderdaad heelmat problemen ! Het is zo dat een verschijnsel als dat van stortplaatsen en riolen bij grotten, het aanleggen van wegen in karstgebieden een grandige studie vereist. Maar iedereen kan zijn eigen vuilnis uit een grot meebrengen dat anderen grotten vervuilen of beschadigen.

De bewustmaking van beginnelingen, van nieuwe clubs, van alle jongeren die aan speleo doen in't algemeen is uiterst belangrijk. De verantwoordelijkheid van de bestuursleden van speleoverenigingen monitors enz... is hierbij zeer groot.

Zijn zijn het immers die de reflexen moeten aankweken die voor de toekomst onze grotten moeten veiligstellen.

In geen geval wil de commissie de plaats innemen van andere verenigingen; ten andere hun acties aan de basis blijven het belangrijkste !

De commissie wil, door haar bevoegdheid, haar specifieke documentatie en relaties, meewerken met deze groepen en ingeval van mislukking, zorgen voor de midde en om de actie grondiger aan te pakken (subsidies, materiaal, steun)

De commissie staat open voor alle deelnemers, suggesties en kritieken. Elke geïnteresseerde speleo is welkom op haar vergaderingen (de eerste dinsdag van elke maand te Brussel). Zowel individuen als clubs kunnen zich aansluiten bij de N.C.B.S.O.

AANVALLEN EN BEDREIGINGEN

De acties die wij moeten voeren zijn sterk afhankelijk van de aard van de "aanval". Wij zullen ze hieronder bespreken.

VERVUILING kan van 3-voudige oorsprong zijn;

ten eerste: een grot, haar ingang, een doline of een oude kalksteengroeve kunnen gebruikt worden als stortplaats, met of zonder toelating, zowel door particulieren als door openbare instanties. ten tweede: het grotwater, afkomstig van doorzijpeling of van een waterloop kan vervuild zijn alvorens het de grot bereikt.

tenslotte zijn er nog de "speleologen" die, deels onbewust, deels uit luiheid of bij gebrek aan scrupules, na hun vererend bezoek in de grot de sporen van hun bivakplaats, batterijen, karbid, flashlampjes, afval of verpakking achterlaten.....

VANDALISME is dikwijls het werk van beginnelingen.

Verrukt door hun eerste contact met deze nieuwe wereld, willen ze kost wat kost een souvenir meenemen, zonder te beseffen dat een afzetting buiten een grot niet thuishoort.

Daarnaast bestaat het georganiseerde vandalisme en zijn er de gewetenloze verzamelaars en zakenlui die er helemaal niet voor terugdeinzen konkreties te stelen voor hun verzameling of om ze desnoods in te planten in hun eigen toeristische grot.

Gewone VERNIEGING heeft 2 oorzaken:

Langs de ene kant is er de ontginning van kalksteengroeven, waarin zich soms grotten bevinden en langs de andere kant hebben we het trekken van wegen en spoorlijnen door karstgebieden.

Voor de VERNIEGING VAN ARCHEOLOGISCHE OF PALEONTOLOGISCHE VINDPLAATSEN hebben we dezelfde oorzaken. Bovendien kunnen opgravingen die niet deskundig verricht werden eveneens interessante vonsten vernietigen.

De vernietiging van de GROTTFAUNA, de verstoring van het ondergronds milieu kan gaan van de gewone exploratie van een nog

BESCHERM JE GROTTEN!

onbetreden grot - soms is ze uiterst freel- tot het overdadig bezoek aan klassieke grotten, met de vernietiging van het biotoop en de vervuiling die er het gevolg van is.

Bovendien kunnen sommige ondergrondse werkzaamheden - zoals het openen van een grot die lange tijd afgesloten geweest is of het verleggen van een ondergrondse rivier- onherstelbare verstoringen meebrengen.

AKTIEMIDDELEN

Hoe kunnen we efficiënt optreden tegen deze aanvallen en bedreigingen ?

Tijdens een eerste stap moeten we informatie verstrekken en belangstellenden sensibiliseren.

Voor zover vervuiling, vandalisme of vernietiging onbewust bedreven worden, komt het er op aan eerst en vooral het bewustzijn wakker te schudden om alzo een gedragswijziging te bereiken bij de bezekers van grotten, bij de bewoners van de streek, bij toeristen en zelfs, indien nodig, bij openbare machten.

Naast deze sensibiliseringscampagnes mogen de konkrete acties ter plaatse niet verwaarloosd worden: grotreiningsacties, verhinderen dat in dolines gestort wordt, het plaatsen van vuilniszakken aan de ingang van druk bezochte grotten en het sluiten van een akkoord met de gemeenteoverheid om de zakken regelmatig te laten ledigen.

Tenslotte, wanneer alle andere middelen gefaald hebben, blijft er niets over dan zich rechtstreeks tot de verantwoordelijken te wenden, dan de plaats te laten klasseren of beroep te doen op het gerecht, aangezien deze praktijken in strijd zijn met de wetten op de bescherming van bovengrondse en ondergrondse waterlopen (wet van 26 maart 1971) en indruisen tegen de wetgeving op de natuurbescherming (kaderwet van 12 juli 1973)

In geval van vandalisme kan eveneens beroep gedaan worden op het gerecht, bv. in geval van verhandeling van afzettingen of de opzettelijke sluiting van een merkwaardige grot.

Bescherming van de ondergrondse fauna kan gebeuren, vooreerst en slechts gedeeltelijk door informatie te verstrekken, maar vooral door het oprichten van ondergrondse natuureservaten die ofwel

BESCHERMING VAN GROTTEN (vervolg.)

Het onderbrengen, van met uitroeiing bedreigde variëteiten in laboratoria, lijkt ons echter een ultieme oplossing die slechts aangevend moet worden als alle andere middelen mislukt zijn.

Een heelwat delikater zaak is de bescherming van grotten tegen de steenwinning in kalksteengroeven.

Alleen een klassering van de plaats zelf is hier nuttig, soms kunnen directe onderhandelingen met de betrokken maatschappij enig resultaat opleveren.

Zo hebben "Les Chercheurs de la Wallonie" bv. dank zij hun goede verstandhouding met de carrières Carmeuse, de bescherming en opschorting van de opslorping van de Grotte de Rosée weten te bereiken.

De klassering van een plaats gaat echter steeds gepaard met een schadeloosstelling van de benadeelde. De maatschappij spreekt van een verlies van tientallen miljoenen, zodat men er best aan doet deze (voorlopige) overwinning te relativiseren.

De Grotte de Hotton werd nooit geklasseerd, ondanks het gunstig advies van de Commissie van Monumenten. Bij zulke conflicten is de openbare opinie soms doorslaggevend en een geschikt middel is daarvoor wel de perskampagne.

SLOTBESCHOUWINGEN

HET IS VOORTAAN VOLLEDIG ZINLOOS NOG NIEUWE GROTTEN TE WILLEN ONTDEKKEN, ALS MEN ER ZELFS NIET IN SLAAGT DE BESTAANDE VEILIG TE STELLEN...

De bescherming van ons speleologisch patrimonium moet de hoofdbekommernis worden van alle speleoverenigingen en federaties. Iedereen dient bij te dragen tot het welslagen van de nationale beschermingskampagne. Het heeft inderdaad geen zin dat de helft van de speleo's de grotten respecteert terwijl de andere helft ze vervuilt, vernielt of dit ongestraft toelaat.

Het is tegenwoordig nog langer ondenkbaar dat initiatie in of informatie over speleo verstrekt wordt zonder dat tegelijkertijd erbij wordt vermeld voor het ondergrondse milieu bijgebracht wordt.

Er blijft dus nog een lange weg af te leggen.....

Mogen we ook OP JOU REKENEN ?

VERVUI NIET!

GOOI GEEN BATTERIJEN, OPGEBRUIKTE KARBID OF AFVAL WEG.
NIET IN EEN GROT, NIET AAN HAAR INGANG!
NEEM AL JE AFVAL MEE EN GOOI HEM IN EEN VUILBAK.

VERNIEL NIET!

STALACTIETEN, CALCIFAZZETTINGEN EN HET ONDERGRONDSE LEVEN HEBBEN DUIZENDEN JAREN NODIG GEHAD OM TE WORDEN WAT ZE NU ZIJN.
OP ENKELE UREN ECHTER KUNNEN ZE VERNIETIGD WORDEN!

OVERBEVOLKING VAN DE BELGISCHE GROTTEN

Sinds enkele jaren is het bij jeugdverenigingen allerhande een rage geworden om in hun activiteiten eens een dagje "speleo" in te lassen. Een gelukkig initiatief weliswaar voor de organisatoren, want het succes van hun uitstap is verzekerd...

Toch staat het me soms tegen de borst, te zien in welke omstandigheden dan, zogezegd aan "speleo" gedaan wordt.

Met hele autobussen komt men aan bij de initiatiegrot. Gewoonlijk kennen slechts een paar personen van de hele groep de grot, zodat zij met een hele sliert jongeren achter zich aan in de grot verdwijnen. Het is onmogelijk om in zulke omstandigheden ernstig initiatiewerk te verrichten. Onvermijdelijk krijgt men opstoppingen bij versmallingen, putten of andere hindernissen. Bijgevolg wordt de grot totaal ongenietbaar voor de andere bezoekers. De sfeer van rust en stilte, het geruis van een waterval of het klateren van een beekje wordt er overstemd door het lawaai van een patrouille jongeren, die zich in een bos of op een speeltuin wanen.

Op die wijze wordt het onmogelijk echt van een grot te genieten en krijgt de geïnitieerde een vals beeld van wat speleo is. Niet alleen de speleo's, maar ook de grot zelf lijdt onder zulke "massaspeleologie". De vervuiling van de belgische grotten is enorm en getuigt van de zielige mentaliteit van de doorsnee bezoeker. Indien alle grotbezoekers van bij hun eerste grot ernstig gewezen was geworden op de problematiek rond vervuiling en vandalisme, zouden de belgische grotten er nu nog heelwat intakter uitzien...

Zorg daarom bij een speleo-initiatie dat de volgende punten gerespecteerd worden:

I. Daal af onder de leiding van een geoefend speleoloog

BOYCOT DE TROU WERON!

DE BAAS VAN DE TROU WERON EIST ZOMAAR 60 TOT 100 FR. OM IN ZIJN GROT AF TE DALEN... ALS DAT ZO VOORTDUURT MOETEN WE BINNENKORT NOG BETALEN OM IN EEN BOS TE WANDELEN, OM DOOR EEN WEIDE TE LOPEN, OM EEN RIVIER AF TE VAREN OF OP EEN ROTSE TE KLIMMEN!

MEEUH!
IK VIND BLIKJES, OPGEBRUIKTE KARBID FLESSEN EN LEGE BATTERIJEN GEWELDIG LEKKER!!
DENK AAN MIJ!
MIJN BAAS ZAL OOK AAN JOU DENKEN!!

NEEM CONTACT OP MET DE COMMISSIE

PRESIDENT Claude DE BROYER
VOORZITTER RUE DU REPOS, 72 1180 - BRUXELLES

SEKRETARIS: Norbert VRANCKX
P/O VITAL DE COSTERSTRAAT, 94
3000 - LEUVEN TEL. 016 / 23.00.05

SECRETARE: Etienne CARELS
RUE DES 3 TILÉULS, 35 1170 - BRUX.

**SPELEO IS GEEN MASSASPORT,
GEEN ONTSPANNINGSPAATS
VOOR ELKEEN, GEEN WETEN-
SCHAP VOOR IEDEREEN
(Norbert CASTERET)**

GROTTEN Zijn geen... VUILBAKKEN!

OPGEPAST! VLEERMUIZEN

In België overwinteren er ongeveer een twaalfal soorten vleermuizen in grotten.

Hun aantal daalt angstwekkend omwille van een veralgemeend gebruik van insecticiden, die hun voedsel doden of vergiftigen. Andere oorzaken zijn het verdwijnen van woonplaatsen (holle bomen, schuren...) en het steeds toenemende grotbezoek. Zo is de speleoloog thans de vijand nummer 2 van de vleermuis geworden.

Wanneer je dus in een grot (of elders) vleermuizen tegenkomt

- LAAT ZE SLAPEN. Door ze wakker te maken putten ze nutteloos de vetreserves uit die ze tijdens de herfst opgedaan hebben en die ze hoogstnodig hebben om de winter levend door te komen.
- RICHT ER JE LAMP NIET OP, maar blijf er zo ver mogelijk vandaan; matig je karbidvlam, maak geen lawaai en vermijd onder de grond te roken.
- RAAK ZE NIET AAN, want naast een physiologische en psychologische schok, lopen ze nog het risico dat hun zeer frele vleugels (vlies) gescheurd worden.

